

HØRINGSUTTALELSE TIL PLANPROGRAM – DETALJREGULERING FOR NUMEDAL NÆRINGS-PARK, ROLLAG KOMMUNE FRA NATURVERNFORBUNDET I NUMEDAL OG NATURVERNFORBUNDET I BUSKERUD

Formål med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å legge til rette for videreutvikling av Numedal Næringspark med etablering av datasenter med tilhørende infrastruktur og støttefunksjoner.

Naturvernforbundet i Numedal mener saken reiser viktige spørsmål knyttet til naturinngrep, kraftbruk, samfunnsnytte, landskap, nærmiljø og framtidig utvikling av Rollag kommune. Det er derfor avgjørende at planprogrammet stiller tydelige krav til konsekvensutredninger og en grundig og kunnskapsbasert prosess.

Om Naturvernforbundet i Numedal

Naturvernforbundet i Numedal er et lokallag av Norges Naturvernforbund som omfatter kommunene Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal.

Naturvernforbundets syn på datasentre

Naturvernforbundet har energiøkonomisering og redusert energiforbruk som sentrale energimål. Norge trenger datasentre, men det er nødvendig med tydelige krav til etablering, energibruk, samfunnsnytte og arealbruk. Naturvernforbundet peker særlig på følgende:

Kraftprioritering

Et stort antall datasenteraktører står i strømkø i Norge. Når kraftressursene er begrensede, må samfunnet prioritere hvilke formål som skal få tilgang til kraft. Naturvernforbundet mener det ikke kan være et «først til mølla»-prinsipp som avgjør dette alene.

Naturinngrep

Datasentre kan medføre betydelige naturinngrep, både direkte gjennom arealbruk og indirekte gjennom økt press på kraftutbygging, nettutbygging og annen infrastruktur.

Overskuddsvarme

Det aller meste av energien som brukes i et datasenter blir til varme. Naturvernforbundet mener utnyttelse av overskuddsvarme må være et absolutt krav. Dersom varmen ikke faktisk tas i bruk, representerer dette et betydelig energitap.

Kryptoutvinning

Naturvernforbundet mener datasentre for kryptoutvinning ikke representerer god samfunnsnytte sett opp mot kraftforbruk og ressursbruk.

Naturvernforbundets vurdering av saken i Rollag

Naturvernforbundet mener flere sentrale forhold fortsatt framstår som uklare i denne saken. Det gjelder blant annet:

- framtidig utbyggingsomfang
- maksimal kapasitet
- samlet kraftbehov
- framtidige byggetrinn
- bruk av overskuddsvarme
- framtidig eierskap
- hvilke virksomheter datasenteret faktisk er ment å betjene
- realistisk lokal verdiskaping og arbeidsplasser

På informasjonsmøtet ble det blant annet vist til at prosjektet kan utvikles videre over tid, og at etablering av datasenter kan tiltrekke seg ytterligere virksomhet og industri. Naturvernforbundet mener dette understreker behovet for at konsekvensene vurderes i et større og mer langsiktig perspektiv enn kun første byggetrinn.

Spørsmål og krav vedrørende planprogrammet

Formål med planarbeidet

Formuleringen:

«Legge til rette for videreutvikling med fleksible rammer for etablering av arealkrevende og kraftintensiv virksomhet» må utdypes nærmere.

Naturvernforbundet stiller spørsmål ved hva som ligger i begrepet «fleksible rammer», og om dette kan åpne for framtidige utvidelser eller endringer uten full ny reguleringsprosess.

Dette omhandler særlig avsnitt 1.1.2.

Naturmangfold

Selv om planområdet omtales som preget av menneskelig aktivitet, må påvirkning på naturmangfold konsekvensutredes grundig. Influensområdet må vurderes bredere enn selve planområdet, særlig med tanke på framtidige utvidelser og samlet belastning.

Det bør også vurderes registrering av dagens tilstand for å kunne følge utviklingen over tid.

Naturvernforbundet mener føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven må tillegges stor vekt når kunnskapsgrunnlaget fortsatt er mangelfullt på flere områder.

Dette omhandler særlig avsnitt 3.2.1 og 3.2.2.

Overskuddsvarme

Ut fra oppgitte data om 15 MW effekt og tilnærmet kontinuerlig drift gjennom året, kan årlig energiforbruk beregnes til om lag 130 GWh. Det innebærer tilsvarende store mengder overskuddsvarme.

Naturvernforbundet stiller spørsmål ved om det finnes realistiske og dokumenterte mottakere for slike varmemengder innen overskuelig framtid.

Fra informasjonsmøtet ble det vist til at framtidige virksomheter eventuelt kan etablere seg senere for å utnytte varmen. Erfaringer fra andre steder viser imidlertid at dette kan ta svært lang tid.

Green Mountain etablerte seg på Rjukan i 2014, mens første større mottaker av overskuddsvarme først kom flere år senere. Naturvernforbundet mener derfor at det er stor risiko for at overskuddsvarme over lang tid i praksis vil bli sluppet ut til luft eller vann uten reell utnyttelse.

Denne problematikken må vurderes grundig i videre planarbeid.

Dette omhandler særlig avsnitt 2.1.3.

Informasjon om datasentre i andre kommuner

Det bør utarbeides en oversikt over erfaringer fra andre kommuner med datasenteretableringer, inkludert:

- faktiske arbeidsplasser
- energibruk
- støy
- bruk av overskuddsvarme
- eventuelle konflikter eller utfordringer

I prosessen er blant annet Tinn kommune trukket fram som et positivt eksempel. Det er viktig at også erfaringer med utfordringer og negative konsekvenser belyses.

Krypto

Naturvernforbundet mener det må slås tydelig fast i planprogrammet at kryptoutvinning ikke skal være tillatt.

Støy og lavfrekvent lyd

Det må utredes konsekvenser av:

- kjøleanlegg
- ventilasjonssystemer
- transformatorer
- reservekraftaggregater
- døgnekstrem drift

Det må også vurderes lavfrekvent støy og hvordan lyd forplanter seg i dalføre gjennom ulike vær- og årstidsforhold.

Lysforurensning

Det må vurderes hvordan sikkerhetslys, driftslys og annen belysning vil påvirke:

- natur
- insektliv
- fugleliv
- nærmiljø
- naturopplevelse og landskap

Samfunnssikkerhet og reservekraft

Det må gjennomføres grundige vurderinger av:

- reservekraft
- dieselanlegg
- drivstofflagring
- batterisystemer
- brannfare
- beredskap
- fysisk sikkerhet
- cyberrisiko
- kritisk digital infrastruktur

Landskap, kulturmiljø og nærmiljø

Tiltaket må vurderes opp mot Rollags identitet som natur- og kulturbygd.

Det må utarbeides realistiske visualiseringer av anlegget fra ulike steder i bygda, både dag og natt, sommer og vinter.

Naturvernforbundet mener det også må vurderes hvordan industrielt preg, døgnkontinuerlig drift, tekniske installasjoner, sikkerhetsgjerder og lyssetting vil påvirke opplevelsen av området over tid.

Det må også vurderes hvilken betydning tiltaket vil ha for bokvalitet, stedsidentitet og opplevelsen av Rollag sentrum som bosted og nærmiljø.

Framtidige utvidelser

Det må utredes hva som er realistisk maksimal utbygging innenfor området, ikke bare første byggetrinn.

Konsekvenser av framtidige utvidelser må synliggjøres tydelig.

Arbeidsplasser og samfunnsnytte

Det må legges fram realistiske vurderinger av:

- antall faste arbeidsplasser
- hvilke typer arbeidsplasser det er snakk om
- hvor mange som kan rekrutteres lokalt
- hvordan automatisering påvirker bemanningsbehovet

Det må også vurderes om kraftressursene kunne gitt større lokal verdiskaping gjennom andre typer næring.

Framdrift

Framdriftsplanen vanskeliggjør en forsvarlig prosess. Erfaringsmessig er det redusert aktivitet i feriemånedene, samtidig som det er tidkrevende å innhente nødvendig informasjon fra ulike fagmiljøer og kilder. Dette kan forsinke arbeidet med et detaljplanforslag og gjøre det vanskelig å sikre tilstrekkelig kvalitet i utredningene.

Det forutsettes derfor at det settes av tilstrekkelig tid til grundige vurderinger og utredninger også i denne delen av prosessen.

Naturvernforbundet i Numedal
og Naturvernforbundet i Buskerud